

Wydziałowy raport z oceny kierunków studiów w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2019/2020

nazwa jednostki	Wydział Nauk Społecznych
----------------------------	---------------------------------

CZĘŚĆ I

Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów studiów i realizowanych efektów uczenia

a) Nowe programy studiów

Poziom studiów	Liczba nowych kierunków/specjalności	Uwagi
I stopnia	0/0	
II stopnia	0/1	Socjologia: Socjologia biznesu i nowych mediów (specjalność powstała poprzez zmodyfikowanie programu specjalności Socjologia program ogólny)
Jednolite magisterskie	2/0	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna Pedagogika specjalna

b) Likwidacja dotychczasowych programów studiów

Poziom studiów	Liczba zamkniętych kierunków/specjalności	Najważniejsze powody zamykania kierunków/specjalności
I stopnia	0/4	Niska rekrutacja
II stopnia	0/0	
Jednolite magisterskie	0/0	

c) Informacje o zmianach w programach studiów

Poziom studiów	Liczba kierunków/specjalności z korektą*	Najważniejsze powody korekty programów kierunków/specjalności i/lub realizowanych na nim/niej efektów uczenia
I stopnia	4/0 ^{a)}	Dostosowanie do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Realizacja zaleceń PKA. Dostosowanie do wymogów prawnych, m.in.: Uchwały nr 490 z dnia 28-01-2020 Senatu UŚ w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w

		zakresie tworzenia i zmiany programów studiów prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, rozporządzenia MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, umów międzyuczelnianych
II stopnia	7/0 ^{a)}	
Jednolite magisterskie	2/0 ^{a)}	Dostosowanie do wymogów rozporządzenia MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, umów międzyuczelnianych

* Należy uwzględnić również kierunki/specjalności, których korekta wynikała ze zmian prawnych (ogólnych i wewnątrzuniwersyteckich)

a) Ze względu na brak rozróżnienia w raportach dyrektorskich poziomu studiów trudno jednoznacznie przyporządkować informacje

d) Wskaźnik SSR (Student Staff Ratio) dla jednostki

Kierunki studiów, na których wartość SSR jest poza normą (11–13)	Wskaźnik SSR	Najważniejsze działania mające wpłynąć na zoptymalizowanie SSR
arteterapia	14,18	*
bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe	36,83	
doradztwo polityczne i publiczne	17,87	
dziennikarstwo i komunikacja społeczna	26,03	
pedagogika	17,79	
pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna	20,28	
pedagogika specjalna	16,23	
politologia	16,09	
polityki miejskie i doradztwo publiczne	28,12	
praca socjalna	23,11	
psychologia	17,36	
socjologia	17,40	
zarządzanie zasobami ludzkimi	29,79	

*Nie jest jasne, czy istnieje oczekiwanie podjęcia jakichkolwiek kroków optymalizujących, w związku z rozliczaniem SSR na poziomie uczelni, a nie kierunku. Należałoby obniżyć najwyższe wskaźniki ze względu na możliwe problemy w rzetelnej realizacji programu kształcenia.

e) Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych (w tym otoczenia społeczno-gospodarczego) w funkcjonowaniu kierunków studiów (również w zakresie modyfikacji programów studiów) [o ile został uwzględniony; opis na czym polegał]

maksymalnie 500 znaków (bez spacji)

Udział interesariuszy został wskazany wprost w odniesieniu do kilku kierunków, dla których wprowadzano modyfikacje.

W trakcie opracowania programu dla kierunku *socjologia biznesu i nowych mediów* konsultowano propozycję

nazwy i programu specjalności z członkami Rady Dydaktycznej kierunków, w tym ze studentami studiów I stopnia oraz przedstawicielami otoczenia społeczno-biznesowego. Na tej podstawie określono profil absolwenta nowej specjalności i opracowano odpowiedni program studiów.

Interesariusze zewnętrzni konsultowali także programy studiów na kierunkach *pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, pedagogika specjalna, dziennikarstwo i komunikacja społeczna*.

Na kilku kierunkach do realizacji części zajęć zatrudniani są praktycy.

- f) Sposób uwzględniania wzorców międzynarodowych w funkcjonowaniu kierunków studiów (również w zakresie modyfikacji programów studiów) [o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał]

maksymalnie 500 znaków (bez spacji)

Przy konstruowaniu programu studiów *socjologia biznesu i nowych mediów* uwzględniono następujące wzorce międzynarodowe:

- Goldsmiths University of London, kierunek: Social Entrepreneurship
- Royal Holloway, University of London, kierunek: Entrepreneurship and Innovation
- Università Cattolica del Sacro Cuore, kierunek: Master in International Business
- Aarhus University, kierunek: Strategy, Organisation and Leadership

2. Monitorowanie weryfikacji efektów uczenia się dla poszczególnych kierunków

maksymalnie 1000 znaków (bez spacji)

Analiza efektów kształcenia prowadzona była na wszystkich kierunkach.

W skali wydziału brak zróżnicowania ocen końcowych (zerowa wariancja) odnotowany został w 186 przypadkach na 3315 realizowanych kursów. Największa liczba jednorodnych ocen ma miejsce na kierunku pedagogika (39), najmniej doradztwo polityczne i publiczne (1). Dyrektor kierunków pedagogicznych wskazał jednak, że systematycznie podejmowane są działania, zmierzające do zmniejszenia skali tego zjawiska. Zdecydowana większość ocen jednorodnych to oceny bardzo dobre (176). W odniesieniu do niektórych przedmiotów, na przykład praktyk lub pierwszego semestru seminarium magisterskiego sytuacja taka jest zrozumiała ze względu na charakter zajęć, niemniej aż 66 ocen jednorodnych wystawionych zostało na zakończenie zajęć w grupach ćwiczeniowych, a 30 konwersatoryjnych. Brak zróżnicowania ocen dotyczy także, choć w niewielkim stopniu, wykładów, prawdopodobnie tych, które nie kończą się egzaminem. Pięć kursów zakończyło się ocenami dobrymi dla wszystkich studentów, w trzech konwersatoriach (prowadzonych przez jedną osobę) i jednym kursie ćwiczeniowym wszyscy studenci ocenieni zostali na ocenę dostateczną. Zasadne wydaje się sprawdzenie metod weryfikacji efektów kształcenia w przypadkach zerowej wariancji ocen.

Duża liczba przedmiotów o zerowej wariancji wyników ujawniona została także na studiach doktoranckich, jednak ze względu na zmianę organizacji kształcenia na tym poziomie nie ma potrzeby wprowadzania korekt na poziomie wydziału.

Dziesięć kursów zakończyło się wystawieniem zaliczenia bez oceny, której to praktyce należy przeciwdziałać. W większości są to zaliczenia z praktyk, ale zdarzają się także z laboratoriów (4), seminariów (2) i wykładów (2, w tym 1 na studiach doktoranckich).

Na dwóch kursach odnotowano stosunkowo niski wskaźnik zdawalności (57% i 62%), jednak nie niższy niż 50%.

Odrębnie przeanalizowane zostały wyniki dla studiów podyplomowych. W analizowanym roku akademickim wszystkie kursy zakończone zostały wystawieniem ocen bardzo dobrych wszystkim uczestnikom, co budzi zastrzeżenia wobec metod weryfikacji efektów kształcenia.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a) Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych (dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; średnia, jeśli ją obliczano, sposób uwzględniania wyników)*

maksymalnie 1000 znaków (bez spacji)

Dyrektorzy pięciu kierunków nie dysponują danymi z ankiet oceny zajęć dydaktycznych. Dane statystyczne przedstawione zostały w raportach dyrektorów czterech kierunków, dla których łącznie uzyskano 3479 arkuszy ocen 122 nauczycieli akademickich. Średni wynik: 4,58, średnia ważona: 4,6. Wobec nauczycieli o niskich średnich podjęte były następujące działania (zestawienie sumujące dla wszystkich kierunków):

- Rozmowy wyjaśniające.
- Negatywne opinie w procedury oceny pracowniczey, skutkujące zakończeniem zatrudnienia.
- Hospitacje kontrolne lub doskonalące.

* Na podstawie raportów dyrektorów kierunków – jeśli nie dostarczono danych ilościowych punkt należy pominąć.

b) Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych

W roku sprawozdawczym hospitacje prowadzone były jedynie **na dwóch kierunkach**. W odniesieniu do pozostałych zrezygnowano z tej praktyki ze względu na realizację dydaktyki w formie zdalnej.

Poziom studiów	Liczba hospitowanych zajęć	Uwagi dotyczące ogólnych ocen zajęć hospitowanych
I stopnia	8*	Nie stwierdzono nieprawidłowości. Rekomendowane było częstsze stosowanie metod angażujących zamiast podających.
II stopnia		
Jednolite magisterskie		Zaplanowana została hospitacja zajęć zdalnych jednego z pracowników, do których studenci zgłaszali zastrzeżenia. Pracownik nie przekazał dyrekcji kodu dostępu do zajęć, co uniemożliwiło realizację. W następnym semestrze kontynuowane było postępowanie wyjaśniające.

*W raportach dyrektorów nie było wskazania, aby precyzyjnie rozróżniać poziom studiów, z tego względu trudne jest rzetelne wypełnienie tabeli.

Podział liczby wszystkich przeprowadzonych hospitacji zajęć w jednostce ze względu na stanowisko (i grupę pracowniczą) prowadzącego hospitowane zajęcia		
Stanowisko	Grupa pracowników badawczo-dydaktycznych	Grupa pracowników dydaktycznych
Profesor		
Profesor uczelni	1	
Adiunkt	5	
Asystent		
Doktorant		1

Specjalista zatrudniony na godzinach zleconych		1
Lektor	-	
Instruktor	-	
Razem	6	2

- c) Na jakość kształcenia wpływać może nadmierne obciążenie pracą niektórych pracowników oraz zbyt liczne grupy zajęciowe. Sytuacje takie są w skali wydziału rzadkie (6 osób recenzujących ponad 20 prac; 4 grupy seminaryjne o liczebności powyżej 16 osób) niemniej dobrą praktyką byłoby zapobieganie im w przyszłości.

4. Informacje o najważniejszych przejawach aktywności studentów i doktorantów

- a) działalność organizacji studenckich i doktoranckich (w szczególności kół naukowych)

maksymalnie 1000 znaków (bez spacji)

W roku akademickim 2019/20 aktywnych było sześć studenckich kół naukowych.

Ich działania związane były najczęściej z organizacją wewnętrznych konwersatoriów lub szkoleń, ale dostrzec należy także aktywność o szerszym zasięgu:

- organizacja konferencji studenckich (4), spotkań dla studentów wydziału (6) współorganizacja konferencji uczelnianych (1) lub we współpracy z otoczeniem społecznym (1);
- udział w Śląskim Festiwalu Nauki, dniach otwartych wydziału;
- zbiórka prezentów bożonarodzeniowych dla podopiecznych świetlicy środowiskowej.

Stałą formą działania jest publikacja artykułów o charakterze popularnonaukowym na stronie bezpiecznik.org, czyli czasopisma internetowego (z numerem ISSN) Koła Naukowego Bezpieczeństwa Narodowego i Międzynarodowego. W okresie sprawozdawczym członkowie koła opublikowali 73 artykuły.

- b) udział studentów i doktorantów w badaniach prowadzonych w jednostce

maksymalnie 1000 znaków (bez spacji)

Dane z zakresu zaangażowania studentów w realizację projektów badawczych są niepełne, ze względu na brak informacji ze strony dyrektorów instytutów, co jest efektem błędu organizacyjnego (pełnomocnik zwrócił się zbyt późno z prośbą o zebranie danych).

Studenci dwóch kierunków (pedagogika i psychologia) w łącznej liczbie 96 zaangażowani byli w realizację procesu badawczego 5 projektów. Jeden z nich, prowadzony przez dr hab. Przybyłę-Basistę zakończył się publikacją w czasopiśmie za 70 pkt, której autorką jest studentka ostatniego roku psychologii. Studentka pedagogiki Agnieszka Reifland opublikowała we współautorstwie z dr hab. Widawską artykuł w czasopiśmie Edukacyjna Analiza Transakcyjna (20 pkt).

Doktorantka mgr Emilie Sz wajnoch opublikowała we współautorstwie z dr Elżbietą Proń artykuł w Asian Affairs (100 pkt).

Doktorant mgr. Jacek Kiera zgłosił w konkursie NCN PRELUDIUM-19 projekt *Wojna informacyjna jako instrument w polityce zagranicznej Federacji Rosyjskiej wobec Polski w drugiej i na początku trzeciej dekady XXI wieku*. Projekt nie otrzymał finansowania.

Doktorantka mgr Karolina Hess przygotowuje artykuł (po pierwszych recenzjach) we współautorstwie z dr. hab. Kasperkiem do publikacji w Religion and Society in Central and Eastern Europe (20 pkt).

Doktorantka Karolina Kantyka-Dziwisz realizowała badania we współpracy z dr. hab. Kisielcem. Jednym z efektów jest wspólna publikacja *Nauczyciel kreatorem działań muzyczno-terapeutyczno-edukacyjnych w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*, [w:] Rafał Majzner (red.), *Nauczyciel we współczesnej przestrzeni edukacyjnej. Diagnozy, poszukiwania, inspiracje*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, s. 283 – 299

c) nagrody, wyróżnienia i stypendia zewnętrzne uzyskane przez studentów i doktorantów

maksymalnie 1000 znaków (bez spacji)

Student ISM na kierunku psychologia został stypendystą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Troje studentów w roku 2019 i czworo w 2020 uzyskało wyróżnienia JM Rektora UŚ.

5. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia

maksymalnie 1000 znaków (bez spacji)

- Ograniczanie liczebności grup zajęciowych.
- Zaangażowanie praktyków do realizacji efektów kształcenia związanych z kompetencjami praktycznymi – powierzenie niektórych zajęć, organizowanie niektórych zajęć w terenie (np. szpitale, zakłady pracy, instytucjami mundurowymi).
- Realizacja części efektów kształcenia przez opracowanie projektów, które wiążą się ze współpracą z otoczeniem gospodarczo-społecznym i mogą mieć charakter wdrożeniowy (praca socjalna).
- Wdrożenie rekomendacji uczestnictwa pracowników dydaktycznych w szkoleniach i kursach zewnętrznych i uczelnianych.
- Organizowanie szkoleń wewnętrznych, np. z obsługi platform zdalnego nauczania.
- Rozszerzanie oferty zajęć w języku obcym.
- Wzmacnianie udziału interesariuszy zewnętrznych (np. sformalizowanie współpracy w ramach Rady Programowo-Biznesowej – socjologia, praca socjalna, BNiM, DPiP, politologia).
- Wprowadzanie nowych form kształcenia, w związku z realizacją zajęć i części praktyk w formie zdalnej (ZZL).
- Ujednolicenie i doprecyzowanie na poziomie kierunku zasad dyplomowania, realizacji praktyk (psychologia).
- Poszerzanie oferty edukacyjnej przez organizację dodatkowych spotkań ze specjalistami zarówno przez pracowników (w ramach zajęć lub poza nimi), jak i w ramach aktywności kół naukowych.
- Udział pracowników i studentów w wydarzeniach promujących naukę (dni otwarte, Śląski Festiwal Nauki, konferencje).
- Regularne spotkania z przedstawicielami studentów i bieżące rozwiązywanie ujawnianych problemów.
- Rozwijanie infrastruktury.
- Prowadzenie wybranych zajęć przez visiting professors (pedagogika).

CZĘŚĆ II

Informacje dotyczące ewaluacji jakości kształcenia przez instytucje zewnętrzne (w tym Polską

Komisję Akredytacyjną)
1. Złożone wnioski akredytacyjne

Instytucja akredytująca	Nazwa kierunku studiów	Stopień studiów	Uwagi*
PKA	Praca socjalna	1 i 2	
PKA	Socjologia	1 i 2	

* Najważniejsze uwagi pojawiające się w trakcie przygotowania wniosku akredytacyjnego

2. Akredytacje otrzymane w wyniku ewaluacji jakości kształcenia przez instytucje zewnętrzne (w tym PKA)

Instytucja akredytująca	Nazwa kierunku studiów	Stopień studiów	Ocena	Uwagi*
PKA	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna		Pozytywna	Dyrekcja Kierunku nie otrzymała ostatecznej wersji raportu PKA, w związku z czym zalecenia niestety nie są znane Na stronie PKA brak informacji o ocenie i uchwale z dnia 28 sierpnia 2020 r., wskazanej w raporcie na poziomie dyrektora
Fundacja Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego	Arteterapia	1		Akredytacja Studia z Przyszłością 2019/20
PKA	Bezpieczeństwo Narodowe i Międzynarodowe	1 i 2	Pozytywna	28.11.2019
PKA	Politologia	1 i 2	Pozytywna	24.10.2019
PKA	Praca socjalna	1 i 2		Na stronie PKA brak informacji o ocenie i uchwale nr 187/2020 Prezydium PKA z dn. 7 maja 2020, wskazanej w raporcie na poziomie dyrektora Ze względu na częściowe spełnienie jednego z kryterium oceny programowej (kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów) ocena pozytywna przyznana została na okres dwóch lat. W roku akademickim 2020/2021 odbędzie się ponowna wizytacja zespołu oceniającego PKA, mająca na celu zweryfikowanie wdrożenia zaleceń

				powizytacyjnych.
PKA	Socjologia	1 i 2	pozytywna	Uchwała nr 188/2020 Prezydium PKA z dn. 7 maja 2020 Uwagi jak wyżej

* Najważniejsze uwagi wynikające z akredytacji, stopień wdrożenia uwag komisji, bieżące uwagi

3. Potencjał zdobycia Certyfikatów Jakości Kształcenia przyznawanych po ocenie programowej przez Polską Komisję Akredytacyjną

Nazwa kierunku studiów	Stopień studiów	Certyfikat*	Mocne strony kierunku i podjęte działania rozwojowe wyróżniające kierunek
Pedagogika, pedagogika specjalna, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna		Doskonały kierunek	W roku 2019-2020 przeprowadzono szeroko zakrojoną modyfikację programów kształcenia, w celu dostosowania do Rozporządzenia MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (zmiana efektów kształcenia, nowe moduły, nowe plany studiów, nowy regulamin praktyk). Modyfikacji wymagają jednak jeszcze studia II stopnia – prace planowane na rok 2021/2022.
Pedagogika, pedagogika specjalna, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna		Zawsze dla studenta	Możliwość kształtowania 1/3 programu studiów zgodnie z własnymi upodobaniami, zainteresowaniami, potrzebami (studia II stopnia) poprzez wybór zajęć fakultatywnych.
ZZL		Zawsze dla studenta	Kierunek ma charakter praktyczny, cechuje go duża liczba zajęć do wyboru.
ZZL		Otwarty na świat	Pięciodniowy pobyt doktorantów z Uniwersytetu w Mukaczewie na Kierunku ZZL. Wizyta studyjna profesora Wasyla Brycza z Tarnopolskiego Uniwersytetu Ekonomicznego
ZZL		Partner dla rozwoju	Nawiązanie współpracy z Interesariuszami Kierunku między innymi Firma Biostat, Hospicjum Cordis w Katowicach oraz APA group.

* Należy wpisać:

DK – doskonały kierunek – doskonałość w kształceniu na kierunku,

ZdS – zawsze dla studenta – doskonałość we wsparciu rozwoju studentów,

OnŚ – otwarty na świat – doskonałość we współpracy międzynarodowej,

PdR – partner dla rozwoju – doskonałość we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zasady przyznawania Certyfikatów Doskonałości Kształcenia opisane są w Załączniku nr 4 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej (https://pka.edu.pl/wp-content/uploads/2019/07/2018_statut_tekst_ujednolicony.pdf)

4. Potencjalne zagrożenia w pozytywnej ewaluacji jakości kształcenia przez instytucje zewnętrzne (w tym Polską Komisję Akredytacyjną)

Nazwa kierunku studiów	Poziom studiów	Obszary wymagające pilnej poprawy
------------------------	----------------	-----------------------------------

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Dział Jakości i Analiz Strategicznych / Biuro Jakości Kształcenia

ul. Bankowa 12, p. 13, 40-007 Katowice

Prawie wszystkie		brak hospitacji zajęć
Prawie wszystkie		brak zróżnicowania ocen na niektórych kursach (w tym także zerowa wariancja przy ocenach <i>dostateczny</i> i <i>dobry</i>)
Wszystkie		weryfikacja wybranych losowo prac dyplomowych – w sprawozdaniach na poziomie dyrektora kierunku nie ma informacji, że dokonano takiej weryfikacji
Kilka		brak dostępu do wyników ankietyzacji zajęć (sporządzający raport nie ma informacji, czy ankietyzacja była prowadzona)
Kilka		stosowanie zaliczenia zamiast oceny z praktyk
DiKS, pedagogika, ZZL		stosowanie zaliczenia zamiast oceny z przedmiotów innych niż praktyka
BNiM, ZZL, PMiDP, DiKS		wysoki wskaźnik SSR (powyżej 26)
DiKS		trudności w realizacji praktyk zawodowych w związku z pandemią
ZZL		trudności w pozyskaniu specjalistów praktyków do realizacji zajęć w formie zdalnej
Psychologia		braki kadrowe utrudniające realizację zajęć z bloku statystyczno-metodologicznego; nieefektywne procedury uczelni mające dyscyplinować pracowników, którzy nie wywiązują się z obowiązków dydaktycznych; jednorodność ocen na kilku przedmiotach, brak zróżnicowania ocen na studiach podyplomowych; braki w APD

W najbliższym czasie można spodziewać się akredytacji na kierunkach pedagogicznych i psychologii, w związku z tym należy zadbać o kompletność dokumentacji.

Należy wyjaśnić przyczynę braku dokumentacji akredytacyjnej w wykazie PKA dla kierunków: dziennikarstwo i komunikacja społeczna, praca socjalna, socjologia.

Na kilku kierunkach zgłoszono braki w wyposażeniu pracowników w sprzęt, potrzebny do zdalnego nauczania.

W perspektywie powrotu do stacjonarnej formy zajęć istotne wydają się uwagi o brakach w infrastrukturze – niedobór pomieszczeń do zajęć (PMiDP, praca socjalna, socjologia, dziennikarstwo), zajęć artystycznych (Arteterapia, PPiW, pedagogika specjalna, pedagogika), niedostateczne wyposażenie w sprzęt do prezentacji multimedialnych (PMiDP).